

NAŠA LUČ

NOVEMBER 1956

19. novembra:

SV. ELIZABETA

Trpljenje tudi bogatim ne prizanaša. Elizabeto, hčer ogrskega kralja Andreja II., so po tedanji navadi že kot 13-letno deklico poročili s turingijskim knezom Ludovikom. Po večletnem srečnem zakonskem življenju je mož odšel na križarsko vojsko in tam ga je pobrala kuga. Elizabeta je postala vdova in njeni trije otroci sirote.

Ludovikovo smrt so izrabili tisti, ki Elizabete na dvoru zaradi njene poštenosti in usmiljenosti do ljudi niso mogli trpeti. Možev brat Henrik jo je sredi najhujše zime pognal z otročički z dvora. Najmlajšega je morala nositi še v naročju. Nekateri grajski podaniki je iz nevhvaležnosti, drugi pa iz strahu niso vzeli pod streho. Slednjič se je je usmilil neki krčmar in ji dovolil prenočiti v svinjaku. Drugi dan je začela beračiti od hiše do hiše. Da bi otrokom preskrbela najpotrebnejšo hrano, je prodala vse dragoceno, ki so jo spominjale na ljube starše.

NAŠA LUČ

izhaja vsak mesec razen julija in septembra (desetkrat na leto). Bratom in sestram slovenske krvi po Zapadni Evropi želi biti v razvedrilo, veselje in podučilo.

Dopise za številko, ki izide konec meseca, pošljite vsaj do petega v mesecu poverjeniku v bližini ali naravnost uredništvu v Celovec.

Če naročiš list tako, da ti ga pošiljajo naravnost iz Celovca, stane letno 28 šilingov, 48 bfrs, 400 ffrs, 4 hol, guld., 4.50 DM, 700 lir, 12 angl. šil., 1 dolar in pol. Za ceno oglasov piši na upravo lista.

Naročnino in darove za list sprejemajo listovi poverjeniki po raznih deželah. Lahko pošlješ oboje tudi naravnost na upravo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

imata naslov: „Naša luč“, Viktringer Ring 26, Celovec-Klagenfurt, Austria.

Odgovorni urednik: Dr. Janko Hornböck, — Založba Družbe sv. Mohorja. — Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. — Vsi v Celovcu. — Printed in Austria.

Nato je našla dobre ljudi, ki so poskrbeli za njene otročiče. Sama se je lotila preje, da se je preživljala.

Pozneje so Ludovikovi sorodniki le nastopili proti krutemu ravnanju Henrika nasproti Elizabeti. Poiskali so jo in ji ponudili vlado in grad, kar je odklonila. Zahtevala je le povrnitev dote, ki jo je prinesla k hiši. Z njo se je odtlej živela. Svoje življenje je posvetila Bogu z molitvijo in dobrodelnostjo.

Elizabeta se v trpljenju ni pohujšala. Trpljenje je izrabila zato, da se je še bolj odtrgala od zemeljskih dobrin in se vso dala v službo Bogu.

ŠE JE ČAS

da pošlješ božično voščilo preko »Naše luči«. Glej navodila v okto-brski številki! Rok za voščila v decembrski številki je podaljšan do 10. novembra. Poslužite se izredne prilike!

Kitajska modrost

Kdor veliko ve, malo govori. Kdor veliko govori, malo ve.

Ljudje opravljajo ves dan, če jih kdo posluša; če jih pa nihče ne posluša, takoj utihnejo.

Ena noč razgovora z modrim človekom koristi več kakor deset let učenja.

Janez Kopač CM.

Drobiž iz Janežičeve torbe

Šakala je moči udomačiti in je zvestejši in krotkejši od psa.

Siva podgana, ki je danes najpogostejša vrsta podgan, je prišla šele v 18. stoletju iz Azije in izpodrinila našo domačo črno podgano.

Zdravemu človeku udari žila 72-krat v minuti.

Strup za puščice, ki ga uporabljajo zamorci, je 40-krat hujši od modrasovega.

Prva šola za slepce je bila ustanovljena l. 1784 v Parizu.

Sredstvo odpuščanja

Katoliška vera odgovarja najglobljim potrebam človeške duše. Ona daje našemu razumu potrebno luč, naši volji moralno silo, našemu srcu tolažbo in slednjic naši vesti **božje odpuščanje**.

To zadnje nam je dano po zakramentu sv. pokore, ki ga je postavil naš Gospod za izbrisanje po sv. krstu storjenih grehov.

+

Greh je žalitev Boga. Iz tega sledi, da ima samo Bog oblast podeliti odpuščanje stvári, ki ga je žalila.

To oblast odpuščati grehe, pridržano Bogu samemu, je Kristus, Bog, ki je postal človek, često vršil v letih svojega javnega delovanja. Z dejanjem in besedo nam je kazal, kakšen zaklad dobrote, usmiljenja in odpuščanja je v božjem Srcu do grešnikov, ki so se skesali.

Božjo oblast odpuščati grehe pa je Kristus prenesel na svoje apostole. On je to mogel storiti, kajti Bog more na odpuščanje, ki nam ga nudi, po svoji volji vezati pogoje ter nam ga dajati po **posrednikih**, ki si jih sam izbere.

+

Kdaj je Jezus to oblast prenesel na apostole in s tem postavil zakrament sv. pokore?

To se je zgodilo po njegovem vstajenju. Učenci so bili iz strahu pred Judi zbrani za zaklenjenimi vrati dvorane zadnje večerje. Nenadoma se je v njihovi sredi pojavil Gospod sam ter jim je rekel: „Mir vam bodil kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.“ In po teh besedah je vanje dihnil in jim rekel: „Prejmite Svetega Duha; katerim grehe odпустite, so jim odpuščeni; ka-

terim jih zadržite, so jim zadržani“ (Jan 20, 21–23).

Iz teh Gospodovih besed sledita dve resnici:

1) Bog zadolženi duši odpuščanja ne daje neposredno, temveč po posrednikih, ki so apostoli in njihovi nasledniki: škofje in duhovniki.

Zakrament sv. pokore je torej **OBVEZNO SREDSTVO** božjega odpuščanja.

Res je sicer, da **POPOLNO** kesanje, to se pravi obžalovanje grehov, ker ti žalijo Boga, ki je vse ljubezni vreden, že samo po sebi zbríše grehe, toda tudi to kesanje, za katerega je želeti, da ga obudimo čim pogosteje, pušča duši, ki jo očisti, strogo dolžnost spovedati se, kakor hitro je mogoče.

2) Duhovnik, ki ima po Jezusovih besedah čudovito oblast odpuščati ali zadrževati grehe, mora te poznati, da bo vedel soditi, sme li ali ne sme dati odvezo.

Spoved je tedaj postavljena od Jezusa Kristusa, kot je Cerkev vedno učila.

Iz tega razloga nam Cerkev, ki je razlagalka božje misli in volje, nalaga **STROGO DOLŽNOST SPOVEDATI SE VSAJ ENKRAT LETNO**.

Toda to je **NAJMANJ**, kar smo dolžni storiti. Mnogo bolje bi bilo, da bi se držali drugega načela, ki pravi: „**Treba se je spovedati, kadar je potrebno!**“ Mi se zatečemo k zdravniku, kadar smo bolni. Enako bi morali iskati duhovnika, zdravnika duš, vselej, kadar je naša duša bolna zaradi greha.

Ko so učenega sv. Tomaža Akvinskega na smrtni postelji njegovi sobratje vprašali, kaj je v življenju napravilo nanj največji vtis, je odgovoril: „Česar nisem nikdar mogel razumeti, je to, kako se človek drzne spati s smrtnim grehom na duši.“

Kako se je treba spovedati? Da se bomo dobro spovedali, moramo v spovedi gledati sredstvo za uravnavanje naših odnosov z Bogom. Spoved je vsekakor nekaj velikega in jo moramo opravljati s spoštovanjem in vestnostjo, ki smo ju dolžni božjim stvarjem.

Pred spovedjo si moramo skrbno izprašati vest glede vseh božjih in cerkvenih zapovedi, glavnih grehov in stanovskih dolžnosti. Dobro je, da istočasno obudimo iskreno kesanje.

Ko poklekne pred spovednika, se moramo spovedati tako, kot bi se spovedali, če bi imeli samega Kristusa pred seboj. Spovedati se moramo **PONIŽNO, ODKRITO** in **POPOLNO**. Razodeti moramo brez vsakega prikrievanja ali olepšavanja predvsem vse smrtno grehe, kakršni so bili in kolikor jih je bilo.

Ako smo namenoma zatajili kak smrtni greh, smo spovednico zapustili še večji grešniki, ker nam taka spoved nobenega greha ne odpusti ter nas napravi krive še novega greha, ki se imenuje božji rop.

V slučaju pa, da smo pri spovedi **POZABILI** kak smrtni greh, je spoved vseeno veljavna, le da se moramo pozabljenega greha obtožiti pri prihodnji spovedi.

Ko smo se spovedali, pazljivo poslušajmo spovednikove nasvete in nato obudimo kesanje. Naloženo pokoro opravimo čimprej, da je ne bomo pozabili. Predvsem pa ne smemo zapustiti cerkve, dokler ne napravimo praktičnega sklepa za bodočnost, ki nam bo omogočil spoved v resnici izkoristiti za **POBOLJŠANJE**.

+

Toda Slovenci v tujini često nismo med tistimi, ki povzročajo gnečo pred spovednico. „Kaj bom hodil k spovedi, saj nimam greha! Ne kradem, pa tudi ubil nisem nobenega!“ slišimo pogosto. Neki poznani pridigar je ta ne preveč duhovit ugovor takole povedal: „Poznam samo dve vrsti ljudi, ki ne greše: te, ki še nimajo razuma, in te, ki nimajo več.“ — Ker mi ne spadamo niti med prve niti med druge, bo najbolj pametno, da se ob božjih in cerkvenih zapovedih, stanovskih dolžnostih in poglobitvinih grehah vprašamo, kako je z nami.

Ugotovili bomo, da smo tudi mi vsi zelo

potrebni božjega odpuščanja in zato spovedi.

„Bodite mirni,“ pravijo drugi, „spovedal se bom na zadnjo uro!“

Aha, prijatelj! Spoved si postavil pred smrt. Kaj pa, če bo Bog smrt postavil pred spoved? Nenadnih smrti je vedno več. Ne igraymo se tako lahkomiiselno z zadevami, od katerih zavisi naša večnost!

„Ah, pustite me na miru s spovedjo!“ slišimo tretje, „tisti, ki se neprestano spovedujejo, so še slabši kot ostali.“

Dvomim v iskrenost tega ugovora. Pa če bi že bil iskreno mišljen, vendar ne dokazuje, da je spoved slaba, pač pa, da se nekateri kristjani slabo spovedujejo. Kajti spoved je resno dejanje in zahteva sodelovanje volje, kesanje, trden sklep in moč za njegovo uresničenje. Samo pod temi pogoji in za to ceno more spoved roditi svoje učinke.

Za nekatere vernike, ki se spovedujejo, a ne postanejo boljši, moremo reči, da bi postali še slabši, če se ne bi spovedovali.

+

Spovednica je torej v resnici delo božje ljubezni in dobrote. Milijoni in milijoni, ki so se ji bližali s tesnobnim srcem in težkimi bremenami na duši, so jo zapuščali presrečni s trdnimi sklepi za bodočnost. Razumemo protestantko Madame de Staél, ki je zapisala: „Kaj vse bi dala, ko bi mogla poklekati v katoliško spovednico!“

Kajne da, brat in sestra, kako smo nespametni, nemarni in zaslepljeni!

Rešitev se nam ponuja, mi jo pa tako često odklanjamo.

Odlrašamo, odlrašamo, dokler ni prepozno ...

V-ko.

Naši medsebojni odnosi v tujini bodo gotovo lepši, če se bomo zdaj pa zdaj spomnili na nauk, ki nam ga je dal naš Gospod v svojem govoru na gori, ko je dejal: „**ČE TOREJ PRINESEŠ SVOJ DAR K OLTARJU IN SE TAM SPOMNIŠ, DA IMA TVOJ BRAT KAJ ZOPER TEBE, PUSTI SVOJ DAR TAM PRED OLTARJEM IN POJDI, DA SE POPREJ SPRAVIŠ S SVOJIM BRATOM, IN POTEM PRIDI IN DARUJ SVOJ DAR.**“ (Matej 5, 23–24).

„Postavite se tja!“

Svetemu župniku iz Arsa se je nekoč približal neznanec, kateremu se je po zunanosti videlo, da je iz „boljše družbe“. Svetnik je prišlecu brez besede pokazal klečalnik, kamor je imel navado postavljati svoje spovedance.

„Gospod župnik,“ je hitel pojasnjevati človek z olikanim nastopom, „jaz nisem prišel k spovedi, želim samo razpravljati z vami.“

„Ah, prijatelj, na napačni naslov ste se obrnili; jaz ne znam razpravljati... Toda, če potrebujete tolažbe, pokleknite tja. Mnogi pred vami so že to storili in se niso kesali,“ je preprosto govoril župnik.

„Toda, gospod župnik, imel sem že čast vam povedati, da se ne želim spovedati in to iz tehtnega razloga: ker nimam vere.“

„Nimate vere? Ah! Kako vas obžalujem. Mali otročiček s svojim katekizmom ve o veri več kot vi. Priznam, da sem nevednež, a vi ste še mnogo večji nevednež kot jaz. Vi nimate vere? Dobro! Pridite in postavite se tja! Poslušati hočem vašo spoved. Ko se boste spovedali, boste verovali prav tako kot jaz.“

„Toda, gospod župnik, to, kar mi vi svetujete, bi bilo navadna komedija!“

„Nič komedija, postavite se tja!“ je kazal na klečalnik sveti župnik.

Prepričevalnost, miloba in ukazujoča beseda so napravili, da se je ta mož skoro proti svoji volji znašel na klečalniku. Po dolgih letih se je spet prekrizal in začel z obtoževanjem svojih grehov.

Odhajal je ne samo potolažen, temveč popolnoma veren...

Spoved krepki vero, utrjuje dušo v dobrem, jo dviga do najvišjih vrhov kreposti.

G. Basseville

IŠČEMO...

... več ljudi, ki izboljšujejo, in manj ljudi, ki le grajajo in godrnjajo.

... več ljudi, ki nekaj delajo, in manj ljudi, ki le govorijo.

... več ljudi, ki pravijo: „To se da narediti!“ in manj ljudi, ki govorijo: „Tega ni mogoče narediti!“

Trije UGOVORI

Če je zakon pogodba..., tako pravijo nekateri, jo torej zakonca lahko razdere-ta in razveljavita tako kot kako drugo pogodbo.

Res je: zakon je pogodba. Zakonca se izročita drug drugemu za vedno. Toda to je posebna pogodba, ki ima postave dane od narave, ne pa od volje zakoncev. Ta dva le svobodno odločata o tem, ali zakon skleneta ali ne; ne pa o tem, kakšne so postave zakona. Zakon, ki je bil sklenjen, je kot pečat na pogodbo, ki ga ne more nihče razveljaviti.

Je bilo včasih tudi tako?

Da! O tem nam priča sv. Pavel, ki je pisal v Korint v Grčiji: „Zakonskim pa naročam, ne jaz, temveč Gospod, da naj se žena od moža ne loči; četudi pa se loči, naj ostane neomogućena ali pa naj se z možem spravi; tudi mož naj žene ne odpušča. Žena je vezana, dokler živi njen mož“ (1 Kor 7, 10–11, 39).

Sv. Avguštin je te Pavlove besede razlagal: „Žena ne more postati žena kekega drugega, dokler obstaja vez z njenim prvim možem. Ta vez pa preneha samo s smrtjo moža in ne zaradi kake krivde. More se odsloviti žena, ki je kriva, a zakonska vez ostane še naprej nedotaknjena in torej vsak, ki poroči odslovljeno ženo, preštvuje.“

Otroku bom vse dala, da ne bo nič trpel zaradi ločitve... Tega, kar daje lepo družinsko življenje, mu ne boš mogla dati. Dr. Johnson, s kolumbijske univerze, pravi o otrocih — žrtvah razporoke: „Predstavlja-te si, da je 300.000 otrok dobilo otroško paralizo. Udarec, ki zadene otroka razporočenih, je stokrat hujši kot udarec, če ga zadene otroška paraliza!“ Razmere sirote brez staršev so vedno boljše kot razmere otroka, katerega starši so se razporočili. Statistika kažejo, da je število samoumorov takih otrok precej veliko. 53 odst. kriminalnih tipov prihaja iz vrst takih otrok. 25% pri-pornikov izhaja iz družin, kjer so starši naredili razporoko.

A. I.

November

Te dni se spominjamo onih, ki so nam bili v življenju mili in dragi. Otožnega srca stopamo na pokopališče. Hladno jesensko sonce žalostno siplje svoje žarke na okrašene grobove. Resnično, ta dan zgledataj pokopališča kakor cvetlični vrtovi.

Sklanjamo se nad grobovi svojih dragih, s katerimi smo hodili po stezi življenja, sedaj pa jih krije hladna tuja gruda. Iz prsi se nam izvije vzdih žalovanja in grenke solze padajo na hladno gomilo. Mnogi od teh ranjkih so si želeli še obiskati rodno domovino ali pa, da bi na domači grudi preživeli večer svojega življenja. Toda njih usoda je zahtevala drugače in jim pretrgala nit življenja. A tudi v domovini mnogih ni več, ki so pred tridesetimi leti, ko smo odhajali v tujino, bili še čvrsti in zdravi. Marsikoga teh danes že krije hladna zemlja.

M. Z u p a n č i č, Francija

OD KAR TE NI . . .

(Misli naših vdov in vdovcev)

Odkar te ni,
je trnje mi prerastlo pota —
sred polnih cest
ubija me samota.
Želim si tvojih mirnih rok,
namesto njih pa vidim grob.

Odkar te ni,
je grenkega pelina
prepoln naš vrt —
poganja iz spomina
na tvojo smrt.
Ta vonj me vedno bolj duši,
oziram se, pa tebe ni.

Odkar te ni,
naprej življenje teče,
za letom leto gre
in kmalu znova sveče
na grobu tvojem zagoré.
Njih plamen tih
kot rahel dih
prodira mi v srcé.

Še kratek čas, še malo let,
pa vidimo se spet.

R. Francija.

na VSE SVETE popoldne

Na vitkih brezah in košatih kostanjih za kanalom je trepetalo listje ter se v čudovitih barvah lesketalo v bledem soncu, ko je Janez Tratnik, upokojeni rudar, na Vse svete popoldne s svojo ženo počasi stopal proti pokopališču.

Praznično tišino so motili vrabci v grmovju in vrane, ki so se lenobno spreletavale po nebu.

Prava jesen!

*

Iz visokega stolpa cerkve Sv. Barbare pa so se oglasili zvonovi in mogočno odmevali v tih popoldan.

Janez Tratnik, prava slovenska duša, bi se najrajši skril v gozd, kjer bi mogel nemoteno srkati vaše melodije ponosnih bronastih klicarjev, ki imajo to popoldne neko posebno moč nad ljudmi. Človeka kar prisilijo, da se vsaj za hip odtrga vsemu posvetnemu in se potopi v misli na drage rajne.

Na sinov grob je romal Janez Tratnik s svojo ženo, a njegovo srce je istočasno hitelo tudi tja v daljo, kamor so se zgubljali odmevi zvonov, in se je ustavilo šele ob mali cerkvi, kjer počiva njemu najdražje bitje, njegova mati. Tam v dalji ravno tako šumi ovenelo listje nad božjo njivo in zvonovi prav tako milo ječe nad grobovi.

Razvaline celjskega gradu

A Bog ve, tako je čustvoval Janez, se bo li dobila usmiljena roka, ki bi prižgala svečo na grobu drage mame?!

Na pokopališču se je ustavil ob sinovem grobu. Nemo je stal pri njem in ga ljubeče božal z očmi, ki niso mogle zadržati solza. Rad bi na grobu še kaj popravil, a je bilo že vse v redu. Le svečke je še prižgal z veliko pobožnostjo. Kdo bi mogel opisati to, kar je v tem trenutku čutilo njegovo srce? Koliko je že prejokal z ženo zaradi tega edinega sina! Le krščansko upanje, ki ga tako lepo izraža evangelij, ki ga je slišal dopoldne v cerkvi, je moglo omiliti njegovo srčno bolečino.

Od sinovega groba je stopil po pokopališču in nemo podajal roko prijateljem, med katerimi so bili Poljaki, Ukrajinci, Čehi, Flamci, nekaj Hrvatov, največ pa Slovencev.

Počasi je hodil od groba do groba. Usmiljene roke so poskrbele, da tudi grobovi rojakov, ki nimajo več svojcev v tujini, niso bili zapuščeni. Tiho je bral napise in se pogovarjal s pokojnimi. Vse je poznal. Saj so bili njegovi prijatelji. Skupno so prenašali nevarnosti rudnika; skupno so se poveselili ob nedeljah popoldne in kovali načrte za bodočnost. Sedaj pa že vrbá žalujka sipa uvelo listje na njih grobove v tuji zemlji . . .

*

Kako prazno bi res bilo življenje večine ljudi, če ne bi bilo krščanskega upanja!

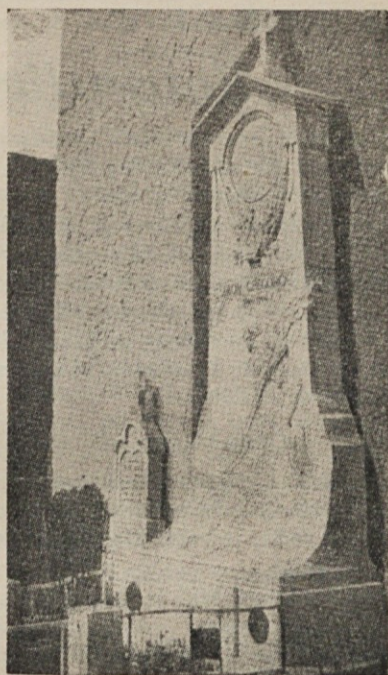
Ob napovedanem času so se Slovenci zbrali ob križu sredi pokopališča. Moški zbor je zapel žalostinke, ki je tudi tujcem segla do srca. Nato je pred zbrane stopil duhovnik in spregovoril v spomin rajnim in v spodbudo živim.

Sledila je molitev za pokojne na tem pokopališču, za pokojne sorodnike v domovini in za pokoj junakov, katerih pobita in razmesarjena trupla počivajo v skupnih grobiščih v kraških jamah ter po kočevskih in teharskih gozdovih. Tratnik je vedel, da so to nedolžne žrtve množičnega komunističnega pokola.

Za zaključek se je spet oglasila žalostinka, ki je presunljivo lepo donela v pozni jesenski popoldan.

Po slovesnosti se je Tratnik še malo zadržal ob sinovem grobu; premaknil je še nekaj rož, naravnal sveče in nato počasi odšel proti domu.

Zmračilo se je že, ko je prišel na vzpetino, od koder vodi most čez kanal v naselje. Z božje njive, ki jo je videl pod se-

Nagrobni spomenik našega priljubljenega pesnika
Simona Gregorčiča

PRIJATELJU

**Kako bi zabil to gomilo,
kjer blago tvoje spi srcé,
ki mi brezmejno vdano bilo
ves čas do zadnjega je dne?**

**Ti bil mi nisi brat po krvi,
a več si bil mi tisočkrat:
bil meni si prijatelj prvi,
po srcu in po duhu brat.**

Simon Gregorčič

boj v globeli, se je v večernem mraku dvigalo tisoč lučic.

Veličasten prizor!

Pri Sv. Barbari je zazvonilo angelovo češčenje. Tedaj je Janez Tratnik, blaga duša, vzel klobuk z glave in očenaš je sledil očenašu. Najprej za sina, ki se je ponesrečil v rudniku, nato za mamo, ki počiva ob

mali cerkvi tam v dalji, potem še za pokojne sorodnike in prijatelje in na koncu še tri očenaše, da bi se razmere doma tako uredile, da bi mogli vsi slovenski sinovi v osvobojeni in obnovljeni domovini služiti svoj kruh in doma poslušati zvonove, ki tako lepo done na Vse svete popoldne.

V-ko.

V SENCI

Marcinella

Živo nam je še v spominu strašna rudniška nesreča v Marcinellu 8. avgusta t. l., ki je zahtevala življenje 263 mož.

Kdor je v dneh negotovosti, strahu in obupa bil priča pretresljivih prizorov pred zaprtimi železnimi vrati ponesrečenega rudnika, jih ne bo mogel nikdar pozabiti.

Ali kakor se to čudno in kruto sliši, se zdi, da je ta silna katastrofa bila v nekem smislu vendar koristna.

Čemu? Kako to?

Ta nesreča, ki je pred vsem svetom v jasni luči pokazala, da v rudnikih te dežele nekaj ni v redu, je vzbudila pozornost javnega mnenja.

Vse se sprašuje, kdo je odgovoren za izgubo toliko življenj.

Javno mnenje in strokovnjaki pripisujejo krivdo zastarelemu ustroju rudniških podjetij v deželi. Tu smo še vedno v dobi liberalizma. Čeprav moramo priznati, da je v mnogih ozirih znatno bolje, kot je bilo pred 50 leti, še daleč ni tako, kot bi moralo biti v času silnega tehničnega napredka. Posebno na jugu Belgije imajo rudniki izredno zastarele naprave. Varnostni in zdravstveni pogoji so vse prej kot zadovoljivi. Vse kliče po modernizaciji. Toda prenovitvena dela bi požrla milijone, če ne milijarde. Tega so se pa dajalci kapitala zbal. Zato je kljub ponovnim pritožbam in opominom vse ostalo pri starem. Varnost in zdravje delavcev sta tako bila žrtvovana proizvodnji in denarju.

Razmere v Marcinellu in v rudniških podjetjih sploh nam osvetli odstavek, ki ga je naš list prinesel v lanski junijski številki

pod naslovom: „O lastnini v podjetju“, ki se takole glasi: „Sodobna podjetja še vedno nimajo pred očmi koristi skupnosti, temveč korist donalcev kapitala. Gibalo sodobnega podjetja ni SLUŽBA, marveč DOBIČEK. Proizvodnja je za podjetje predvsem sredstvo za čim večjo obogatitev. V tem podjetju delavec ni nič drugega kot neko malopomembno orodje proizvodnje. Tu je človek, ki ga je Bog po svoji podobi ustvaril za velike cilje, v službi kapitala, namesto da bi bilo ravno obratno. Podjetja, ki pomenijo SKUPNOST ljudi pri delu, so NEUPRAVIČENO v izključnih rokah donalcev kapitala, ki terjajo zase celote dobička.“

Socialno čuteči krogi, med katerimi belgijsko kršč. delavsko gibanje nosi zastavo, so že ponovno apelirali na pristojna mesta, da bi se te nezdrave in z urejenim narodnim življenjem nezdržljive razmere že vendar spremenile. Predložili so že smotrno izdelane osnutke, kako premogovno industrijo, ki je bila dotlej preveč v službi denarja, postaviti v službo človeka, skupnosti. A vsa tovrstna prizadevanja so rodila le malo sadov, ker se je zastopnikom denarja vedno posrečilo, da so jih pravočasno na ta ali oni način spravili z dnevnega reda.

Konec zavlačevanja

S katastrofo v Marcinellu pa je zadeva dozorela. S silno prepričljivostjo je resnica o zastarelosti dosedanje organizacije obratovanja rudnikov planila na dan.

Misli o globoki ustrojni obnovi rudarske industrije ne bo več mogoče zaustavljati.

Vprašanje je še samo: Kako in kaj?

Socialisti, ki trenutno skupno z liberalci vladajo deželo, glede tega vprašanja niso edini, ker morajo njihovi politični možje imeti obzir do svojih liberalnih zaveznikov, braniteljev visokega kapitala. Socialistični sindikalni krogi vidijo rešitev rudarskega problema v čim večjem posegu države ter v odgovarjajočem zmanjšanju pravic zasebnikov. Točno izdelanega načrta v tej smeri še nimajo.

Krščansko delavsko gibanje pa si v skladu s krščansko socialno mislijo prizadeva, ČLOVEKA kot takega spet postaviti za izhodiščno točko industrijske delavnosti ter v luči tega načela prenoviti ustroj podjetja. Ono razume, da organizacija rudnikov ne more več ostati v rokah zasebnih koristi. Dobro skupnosti mora prevladati. Je pa mnenja, da problema človekove osebe v podjetju, vprašanje njegove varnosti, zdravja, plače in zadovoljnosti ne moremo rešiti s tem, da lastništvo in upravo podjetja kratko in malo prenesemo od peščice manjših kapitalistov na enega velikega, državo. To bi pomenilo pasti iz ene skrajnosti v drugo, ki tudi predstavlja polno nevarnosti za človekovo osebo, njegovo svobodo in blaginjo, kot nas uče primeri iz takozvanih socialističnih držav.

Zahteva po udeležbi pri upravi in dobičku podjetja

Zasebni kapital mora ostati; treba mu je le pristriči peruti in ga potisniti na njegovo pravo mesto. Kapital namreč ne služi in ne donaša sam po sebi ali po zaslugi njegovih lastnikov, ker v podjetju sodelujejo drugi še važnejši činitelji, s katerimi donošalci kapitala tvorijo pravicato delovno skupnost.

Vloga kapitala v podjetju je torej PODREJENO sodelovanje z ostalimi činitelji proizvodnje, med katerimi je najvažnejše človekovo delo. Minili so časi, ko je kapital neomejeno igral vlogo vrhovnega gospodarja in tirana v podjetju. Ti, ki so vložili denar, imajo pravico do njihovemu sodelovanju odgovarjajočega dobička, a nimajo pravice do celotnega dobička.

Iz navedenih razlogov je belgijsko kršč. delavsko gibanje na svoji skupščini 29. 9. 1956, kjer je proučevalo reformo ustroja rudarskih podjetij, postavilo zahtevo o PRITEGNITVI DELAVSTVA K UPRAVI IN DOBIČKU RUDARSKIH PODJETIJ.

Predstojnik podjetja po tej zamisli ne bo več zastopnik samo kapitala, temveč SKUPNOSTI DELA in KAPITALA. Izvoljen od skupnosti bo vršil svojo službo po smernicah in v korist skupnosti. Skupščina krščanskega delavskega gibanja je hkrati postavila zahtevo o takojšnji sestavi rudniških uradov na podjetniški, pokrajinski in narodni osnovi. V teh uradih, ki bodo razpravljali in odločali o vseh tehniških, upravnih, ekonomskih, finančnih in pravnih zadevah rudniških podjetij, bodo prisotni strokovnjaki, zastopniki delavcev, podjetja in javnih oblasti.

Ta sistem, katerega namen je podjetju čimbolj omogočiti službo človečanskim in ekonomskim ciljem, pomeni pravo revolucijo v industrijskem življenju, ker kapitalistično podjetje pretvarja v neke vrste „**podjetniško skupnost**“, v kateri DELO, ki mu je vrnjeno njegovo **dostojanstvo**, živi v slogi s KAPITALOM.

Zdi se, da so žrtve v Marcinellu svojim stanovskim tovarišem res utrle pot v lepšo bodočnost. K-ov.

VSTAJENJE NARODA

Med najznamenitejše dogodke prve polovice dvajsetega stoletja nedvomno spada vstajenje slovenskega in slovanstva sploh. V našem stoletju se je že dvakrat odločalo o tem, ali naj postanejo Slovani samostojni v lastnih državah ali naj žive kot podrejeni narodi v dr-

žavah mogočnejših sosedov; prva in druga svetovna vojna sta na svoj način reševali vprašanje o življenju in smrti slovanstva. Obe vojni sta rešili to vprašanje v korist slovanstva. Po prvi svetovni vojni so se ustanovile tri nove slovanske države: Jugoslavija kot država Srbov, Hrvatov in Slovencev,

Češkoslovaška in Poljska. Nemci z ustanovitvijo novih slovanskih držav niso bili zadovoljni. Hoteli so jih zbrisati z obličja zemlje in priti je morala druga svetovna vojna, ki je samostojnost slovanskih držav potrdila in njih meje razširila, tako da je ostal prav neznaten del Slovanov izven mej slovanskih držav.

Hitro živimo in dostikrat se premalo zavedamo pomembnosti dogodkov, ki smo jih v večji ali manjši meri sami doživeli. Še pred dobrimi osemdesetimi leti je bila na svetu ena sama res samostojna slovanska država: Rusija. Ljudje, ki danes niso stari niti polnih petdeset let, še pomnijo čas, ko ni bilo še češkoslovaške in ne poljske države. Če pogledamo na zemljevid, ki je izšel pred dobrimi sedemdesetimi leti, se bomo čudili, kako mogočna je bila takrat v Evropi Turčija. Toda turški polmesec se je neprenehoma manjšal in ob pričetku prve svetovne vojne smo imeli poleg povečane Srbije in male Črne gore še samostojno Bolgarijo.

*

Prvo svetovno vojno so Nemci sami ob času, ko jim je dobro šlo, označevali kot boj med germanstvom in slovanstvom. Vojna se je končala z osvoboditvijo večine Slovanov, ki so živeli v tujih državah. Nemčija je izgubila skoraj vse pokrajine, v katerih so prebivali Poljaki; na razvalinah Avstro-Ogrske sta se ustanovili med drugim tudi dve novi slovanski državi: Jugoslavija in Češkoslovaška. Zelo je padla moč vseh držav, ki so poprej vladale Slovanom.

Vendar Nemčija še ni obupala, da se ne bi uresničil njen stoletni sen: vlada nad vsem svetom od Severnega rta do Bagdada. Vključiti je hotela v svoje meje najbogatše slovanske pokrajine: žitna polja Poljske in Ukrajine in izvire nafte na slovanskih tleh. Želela je postati svetovna velesila, ki bi imela v okviru svojih meja dovolj surovin za svojo industrijo in tudi dovolj narodov, ki bi ne smeli razviti lastne industrije, ampak bi bili navezani na kupovanje nemškega blaga. Ti narodi bi se tudi ne mogli razmahniti v znanosti in umetnosti, ampak bi bili „gnoj za nemško kulturo“. Priti je morala še ena vojna, ki je te sanje razbila — upamo, da smemo reči — za vedno.

Med tiste Slovence, ki so se usodnosti zgodovinskega razvoja zadnjih sto let posebno živo zavedali, spadajo tudi naši pesniki Prešeren, Gregorčič in Jenko. Skoraj bi rekli, da njih besede o vstajenju slovanstva šele danes razumemo v polnem obsegu.

V jeseni 1844 nam je Prešeren zapel svojo Zdravico. Avstrijska cenzura je takrat nje objavo prepovedala. O bodoči moči slovanstva govori Prešeren takole:

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast in z njo čast,
obilnost bodo naša last!

*

Med pesnike, ki so s posebno ljubeznijo viseli na rodni grudi, na slovenski zemlji in slovanstvu, spada v prvi vrsti Gregorčič, ki je res škropil svojo srčno kri po naši zemlji z željo, da bi iz nje zrastle v Slovencih ljubezen do domovine. Njegova rodoljubna pesem ne bo nikdar pozabljena.

„Sladko bo vince...“ — seveda zanjo še ne!

Dokler bodo živelci Slovenci na svetu, bodo ponavljali za Gregorčičem:

Le vstani, borni narod moj,
do danes v prah teptan!
Pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!

Gregorčič je vsemu slovanstvu zapel že l. 1885 „Velikonočno“, pesem o slovanskem vstajenju. Njena napoved se je pa uresničila leta 1918 in 1945. Iz dolge pesmi navajamo najbolj značilne, nekako preroške vrstice:

Stoletja je trpel veliki trpin
in težki ga žulil je jarem;
kedaj pač izteče mu čas bolečin,
bo večno li trpel po starem?

Čemu pač ta srd nad orjakom?
Prevelik je, torej je tujcem strašán,
bogát je, rod tujcev pa — lakom.

Zato pa je sklenil sovražni njih svet:
„Raz zemljo orjaka zatrimo,
da mine nas groza in večni trepet,
in svét si njegov razdelimo!”

A groza!
Kdo on je, ki vstaja čez veke na dan?
Kdo ta je junak velikanski?

Poglejte v obraz mu, obraz vam je znan:
to narod je — narod slovanski!

Gregorčič pravi, da nas je usoda — božja Previdnost — poklicala kakor iz groba in da nam je dala na svetu svojo nalogo. Pokazati se moramo vredne svojega poslanstva. Razviti moramo svoje vrline in dokazati svojo življenjsko upravičenost z velikimi deli. Tudi narod je svoje sreče kovač in ima na svetu toliko uspeha, kolikor ga s svojim poštenim delom zasluži.

*

Zato nam je sedaj ob vseh velikih naporih in načrtih prav posebno potreben tudi božji blagoslov. To misel je izrekel tretji naš pomembni pesnik, ki je govoril o prihodnosti slovanstva: Simon Jenko. Njemu je ob misli na bodočnost slovanstva privrela iz srca pesem z naslovom: Molitev. To je res prava molitev za vse slovanske narode:

Ti, ki si ustvaril
nas kot listja, trave,
pol sveta podaril
sinom majke Slave,
čuj nas, večni Bog!
Tvoji smo sinovi,
dela blagoslovi
naših slabih rok!

Iz domačih krajev

Od 160 milijonov slivovih dreves jih je v Jugoslaviji kar 57 milijonov. Zato tudi Jugoslavija pridelá nad tretjino svetovne proizvodnje sliv. Na vsakega prebivalca pride 60 kg sliv, medtem ko v Franciji le 4 in v Nemčiji le 3 kg. Slivovke nakuhajo in v okolici 100 milijonov litrov na leto. Vsak Jugoslovan bi jo lahko popil šest litrov.

Najtežji človek v Jugoslaviji tehta 223 kg. Doma je pri romunski meji in se imenuje Nikola Albu. Ima 42 let in dva otroka. Kljub debelosti nima zamaščenega srca. Zdravniki menijo, da se ima za svojo čilost zahvaliti trobenti, na katero piha že 30 let. Nese lahko 300 kg. Za kosilo lahko poje celo pečeno jagnje in spi je 10 litrov vina.

Leta 1924 je bilo v Sloveniji 12 radioaparátov, letos jih je 131.142. Na 12 prebivalcev pride en radioaparát.

V Ljubljani so spet našli pri kopianju temeljev za hiše nad 1500 let stare cekine. — Hmelj, ki ga vsako leto obirajo v Savinjski dolini, je bil letos izdatno boljši kot lansko leto. Sadja je bilo v Sloveniji manj, krompirja pa več kot lani.

„Zasavski tednik” prinaša članek o roditeljskem sestanku v Zagorju. Piše takole: „V šoli tako, v farovžu drugače. Če starši pošiljajo otroke k verouku v farovž, pobijajo tisto, kar jim daje šola. Menim, da se starši ne zavedajo, da s tem (ko pošiljajo otroke k verouku) zelo škodujejo svojim otrokom. Naj veruje, kdor hoče... toda vzgoja na-

šega naraščaja je stvar vse naše skupnosti (t. j. komunistične države). — Pa naj še kdo reče, da ni so proti verski vzgoji otrok! Še nezkušene starše pregovarjajo in jim dopovedujejo, da verouk otrokom škoduje. To je torej ponoven dokaz tolikokrat poudarjane verske „svobode“ (prav: nesvobode!) domá!

Črnomelj v Beli krajini

Oporoka

po jugoslovanskem dednem zakonu

Če jugoslovanski državlján umre in je prej naredil testament, se njegova zapuščina razdeli tako, kot je rajni v testamentu določil, razen kolikor ni prikrajšal nujnih dedičev.

Odslej je oporoka veljavna le, če jo je naredil človek, star več kot 16 let. Oporoka je lahko: 1. **lastnoročna** (ki jo dotični sam napiše in ni treba prič), — 2. **pismena** oporoka pred pričami (napiše jo lahko drugi, a dotični se mora sam podpisati in povedati, da je to njegova oporoka; prič naj bodo vsaj 18 let stare; zadostujeta dve priči, ki se podpišeta), — 3. **sodna** oporoka (se da na zapisnik pred sodnikom, pred njim prebere, podpiše in sodnik to potrdi), — 4. **ustna** oporoka (t. j. dotični pove vsaj pred 2 pričama, kaj je njegova poslednja volja; ta oporoka pa velja le, če dotični ne more zaradi razmer napraviti pismene oporoke. Priče morajo to ustno oporoko čimprej napisati ali pa vsaj ustno povedati to oporoko na sodnji).

Doslej napravljene oporoke je treba narediti znova, ako ne odgovarjajo novim zakonskim določbam.

Komu lahko zapustiš svoje imetje? Na splošno komur hočeš; a tudi novi zakoni pravijo, da nekaterim **moraš** nekaj zapustiti. (tkzv. **nujni dediči**). Tvoj preživelj zakonec ali potomci, ki so v gospodinjstvu s teboj živeli, imajo pravico do gospodinjstkih potrebščin in do tega, kar so oni h gospodinjstvu prispevali. Dedovati pa ne more

človek, ki je pobegnil iz države, da bi se izognil obvezni vojaški službi ali sovražno deloval proti državi. Vsak lahko podeduje le toliko zemlje, da doseže predpisano število hektarov, kot določa komunistična država. Če podeduje več, mu odvišno zapleni država in postane njena last.

Tako vidimo, da, če kdo naredi oporoko, še ni gotovo, da se bo njegova zapuščina razdelila, kot je v testamentu želel. Šele sodnik bo končno odločil, upoštevajoč zakone, komu bo kaj pripadlo.

Morda vas bi kdo vprašal . . . ?

Kaj je storiti tistemu, ki je iz svete Cerkve izstopil, pa bi se želel sedaj zopet vrniti?

1. Javi naj se pri kakšnem duhovniku, po možnosti prav pri župniku tiste fare, kjer živi.

2. Skozi tromesečno dobo neke vrste preizkušnje naj bo ob nedeljah in zapovedanih praznikih vedno pri sveti maši in v svojem življenju naj resno pokaže, da se hoče res spreobrniti.

3. Prisostvuje naj vsaj šesterim učnim uram, pri katerih bo resnice svete vere poskušal ponovno spoznati. Ure bo določil duhovnik ali župnik fare, pri katerem je svojo vrnitev zaprosil.

4. Po dokončanih urah in sprejemu prejem svetih zakramentov in če je potrebno, ureditev zakonskih razmer.

5. Končno naj pa živi vestno, resno krščansko življenje, da bo tako kolikor mogoče tudi za svojo krivdo zadostil.

MED NAŠIMI IZSELJENCI

ANGLIJA

Krst: V cerkvi Matere božje v Bradfordu je bil krščen 29. septembra Franc Andrej Menič. — Čestitamo!

Blagoslov domov: V septembru so bili blagoslovljeni naslednji domovi: **Rushden,** Beds.: A. Koren. — **Bedford:** I. Klemenčič. — **Mansfield:** F. Strmšek. — **Doncaster:** A. Bukovec. — **Conway,** Caernarvonshire: G. Toršan. — **Newborough,** Anglesey: J. Bidovec.

London: Prvo nedeljo v novembru bodo v kapeli Y. C. W. molitve za rajne z govorom in potem v „Našem domu“ sestanek Slov. društva s skioptičnim predavanjem o doživetjih v Slovenski vojski v Italiji in na poti preko Nemčije v Britanijo. — Že sedaj opozarjamo, da bo 2. dec. — prvo nedeljo v decembru — „Miklavžev večer“. Vse podrobnosti bomo objavili v prilogi „Naše luči“. Čas bo primeren tudi za bolj oddaljene. Že danes vsi prav lepo povabljeni!

Rochdale: Kot smo že v prejšnji „Naši luči“ povedali, bomo imeli tu „vinsko trgatve“ z zelo peštrim sporedom v soboto 10. novembra v hotelu Clovedale. V nedeljo bo potem ob 11. dopoldan sv. maša z blagoslovom v kapeli pri sestrah palotinkah, 40. William Street, in popoldan ob 3 v njihovi šoli „Beechwood“ na Manchester Road veseloigra „Pričarani ženini“. Zato ste prav vsi od blizu in daleč lepo povabljeni!

Knjige Družbe sv. Mohorja, Pratique, vse publikacije Slov. kulturne akcije, liste in revije lahko naročite preko Slovenske pisarne, ki je na 62. Offley Road, London S. W. 9.

BELGIJA

CHARLEROI — MONS

V soboto 22. sept. je moški oktet našega zbora „Jadran“ pod vodstvom g. Ivana Kođeha zapel v mestu Namur v okviru mednarodnega pevskega koncerta „Accords“.

Naslednji dan je nastopil v Charleroi, spet skupaj s švicarskim, francoskim in belgijskim zborom. Moremo reči, da je lepo uspel. Zapel je štiri pesmi.

Kritika v časopisih je omenila, da je oktet naredil napredek od lanskega leta. Slovenskim ušesom so na koncertu poleg slovenskih ugajale najbolj švicarske pesmi z „jodlanjem“.

Našim pevcem čestitamo in jih vzpodbujamo k nadaljnjemu delu, da pokažejo tujcem lepoto naših slovenskih pesmi.

LIEGE — LIMBURG

Zadnjo nedeljo v septembru so rojaki iz Limburga obiskali Banneux, najbolj poznan romarski kraj v Belgiji.

Eisdenčani pripravljajo lepo igro „Pri kapelici“, s katero se bodo predstavili drugo nedeljo v novembru v rudniški dvorani pri cerkvi. Vsi iskreno vabljeni!

Od ge. Marice Krpač, poročene Geurts, smo dobili vest iz Konga, da se jim je rodil sinček, ki so mu ob krstu dali imena Henrik, Franc, Nazeire. Srečna mama, ki je bila še pred kratkim pridna članica naših društev, nam obljublja, da se bomo z njenim sinčkom, ko se bodo vrnili, mogli pogovarjati slovensko. K družinski sreči in materinem sklepu, da bo svojemu otroku posredovala tudi svojo govorico, iskreno čestitamo.

Tako je prav! Ako hočeš, da te bodo drugi spoštovali, se SPOŠTUJ NAJPREJ SAM!

Poroka: G. Kun Ferdinand iz Eisdena se je poročil z gdč. Heleno Haimakers. Naši fantje so mu napravili lepo podoknico. Bog daj srečo!

Bolniki: G. Bizjak Ivan se je zaradi splošne oslavitve moral zateči v bolnico v Liège-u. Že vse leto težko boleha ga. Angela Ribič iz Mechelena.

Omenjenima in vsem, o katerih smo že govorili ali pa zanje še ne vemo, želimo, da bi se čim prej obrnilo na bolje.

Pariz

Skupna sveta maša za Slovence (80 rue Vaugirard, ob petih popoldne, métro: Saint-Placide) bo v novembru: na praznik Vseh svetih, 1. novembra, ter v nedeljo 11. in 25. novembra.

Skupnega romanja, o katerem smo poročali v prejšnji številki, ki se je vršilo v nedeljo 7. oktobra v cerkvi Sacré-Coeur, se je udeležilo lepo število Slovencev. Pariški kardinal Feltin je v svojem govoru poudaril dolžnost izseljencev, da ljubijo svojo domovino, da pa obenem tudi spoštujejo zemljo, ki jih je sprejela; zvestoba do Cerkve se mora kazati v vsakdanjem življenju in v izpolnjevanju verskih dolžnosti, kjer je nedeljska sveta maša na prvem mestu in to, če le mogoče, sv. maša, ki jo daruje **njihov izseljenski duhovnik**. Obenem je poudaril dolžnost, da sodelujejo v svojih organizacijah ter da vplivajo v krščanskem smislu na okolje, v katerem živijo in delajo.

LOIRET

Zadnjo nedeljo v septembru smo imeli sveto mašo v Tivernonu. Zbrali smo se številni, še lepše bi pa bilo, če bi prišli vsi.

CREUSE

Sveta maša za Slovence bo v Clugnat ob deseti uri v nedeljo 18. novembra.

Ob nemški meji

Iz pisarne naše katoliške Misije v Merlebachu in okolici:

Mrtvaški zvon poje dalje...

V Hôpital-u (Moselle) nas je zapustil po dolgi bolezni **Bizjak Alojzij**, upokojen rudar, neporočen, večkrat previden s sv. zakramenti. Bil je veren naš rojak, ki je v vsakdanji molitvi rožnega venca našel tolažbo in moč za vdano prenašanje svoje bolezni. Živel je v preprosti sobici tukajšnje družine, prebiral z velikim veseljem „Našo luč“, ob lepem vremenu s palico počasi hodil na sprehod in užival zadnji dve leti sa-

mo mrzlo hrano. — Kaj gorkega ni maral.

V Habsterdicku (župnija Stiring-Wendel) nam je ugrabila smrt dobro slovensko mater **Belina Barbaro**, vdovo, ki je v zadnjih letih s silnimi bolečinami prestala razne težke operacije. Mati 8 otrok je rada zahajala k slovenski službi božji, dokler je bila zdrava. 4. 10. pa je končala svoj težki križev pot, prevedena s sv. zakramenti ravno dan pred smrtjo. Rojena je bila 9. 12. 1892 v vasi Sv. Planina pri Trbovljah, cerkv. pokopana 8. 10. v Stiring-Wendel.

Dan nato je posegla smrt v vrste rojakov v Creutzwaldu. 5. 10. zvečer je zadela srčna kap upokojenega rudarja Anžlovar Antona v 73. letu, rojenega v vasi Moravče — Sv. Križ pri Litiji. Dasi je bila njegova pokojnina le majhna, je vedno z veseljem sprejel in postregel slov. duhovnikom, kadar so ga v njegovi bolezni prišli obiskat. Pokopan v Creutzwaldu 8. 10. Vsem rajnim želimo večni mir in pokoj, sorodnikom pa tolažbe v silni moči naše sv. vere!

Na praznik rožnovenske Matere božje je z veseljem praznovala družina Jakopina iz Merlebacha krst male deklice Denise, hčerke Melanije Jakopina, poročene Heins. Rojena je bila 19. 9. v porodišnici v Creutzwaldu in krščena v župni cerkvi v Merlebachu. V isti porodišnici je zagledala svet mala Mihaela, hčerka Vojnoviča Mane in Irene Banaszyk, roj. 30. sept. Krstil jo je podpisani župnik v župni cerkvi v Merlebachu. Rožnovenska Mati božja naj sprejme v svoje varstvo obe družini in njune otroke.

Z velikim veseljem smo čitali v „Naši luči“, da lahko pozdravimo naše drage po svetu. Poslali bomo celo vrsto pozdravov, saj tudi tu prav velikokrat slišimo, da šele v „Naši luči“ izvedo naši rojaki za svoje sorodnike in prijatelje.

1. oktobra se je začela **zopet šola**. Včasih so starši brez skrbi poslali otroka v šolo, zdaj je to drugače: Silni promet na cesti, vseh vrst kolesa in avtomobili so cesto spremenili v pravo bojno polje. Vse drvi, vse prehiteva, vse grozi, da podre vse, ki hodijo še peš, ako v resnici ne letijo čez cesto. Dra-

ge matere in očetje! Ko otroka poljubite, predno odide, mu napravite še križ na čelo in mu dajte svoj blagoslov, da se bo srečno vrnil domov. V nedeljah pa jih pripeljite lepo k naši lepi slovenski službi božji, ki je v Merlebachu vsako nedeljo ob 10. uri v Hospice Ste. Elisabeth, po kolonijah pa, kadar vam je oznanjeno. Kljub slabemu vremenu, mrazu in oddaljenosti prihitite k slovenski maši, da skupno molimo za našo srečo! Pri Jezusu in pred Jezusom smo si vsi bratje in sestre, tu se učimo spoštovati človeka in prave medsebojne ljubezni!

Ne samo v Merlebachu, Habsterdicku, Jeanne d'Arc-u in Creutzwaldu — ampak tudi v oddaljenih kolonijah je človek resnično vesel, ko vidi, da v lepem številu prihajajo k slovenski službi božji, k sv. spovedi in svetemu obhajilu moške in žene v Aumetzu, Tucquegnieux, Algrange, kamor pridejo mnogokrat prav od daleč, da slišijo lepo slovensko petje, slovensko pridigo in lepo skupno v božji ljubezni pozdravijo! Vsakokrat bi se moral v našem listu zahvaliti vsem, ki tako lepo obiskujejo našo službo božjo, ki tako lepo skrbe za svojega duhovnika in pokažejo celemu svetu vero in gostoljubnost svojih dobrih mater in očetov, ki počivajo tam daleč v naši lepi domovini. Prihajajte tudi nadalje, pripeljite čim več naših rojakov s seboj! Blagoslov Vsemogočnega, h kateremu hitite v hišo božjo, ne bo izostal! — V tem duhu vas lepo pozdravlja vsem hvaležni:

Grimš Stanko, slovenski župnik 24, rue N. Colson, Merlebach (Moselle).

O spomin naše drage „tetke“

† TEREZIJE LENARD

Pišem en teden pred Tvojim godom, ki si ga obhajala vsako leto 15. oktobra. Kako radi bi Ti tudi letos prinesli kako darilo za god, pa si 10. 9. zapustila ta svet in odšla po plačilo k Materi božji in Njenemu Sinu.

Pred seboj imam sliko, ki Te pokaže tako, kot si bila, dokler je bilo še zdravje v Tvojem telesu: dobra, srečna, verna — s križem ne samo na prsih — ampak tudi v globini svoje duše, pripravljena vsem pomagati, navdušena za vse dobro.

V svežem zraku tam v župniji Svibno nad Radečami se Ti je ukoreninila globoka vera; tam je že pognala plamteča ljubezen do nebeške Matere, ko si zemeljsko izgubila; tam si vzljubila oltar; tam si vzljubila petje Marijinih in vseh božjih pesmi, tam si srečno prestala vse boje mladostnega srca in se utrdila v zvesto služabnico božjo. 1941 si prišla na povabilo sorodnikov v Francijo in 1942 v kolonijo Habsterdick, kjer si preživela v skromnosti in zadovoljstvu toliko veselih let! V kapeli v Habsterdicku si zagledala oltar Marije iz Brezij, Njeno krasno sliko — in od takrat dalje — je bil ta oltar Tvoj! Pred dobro našo Materjo si klečala, Njo krasila, jo častila in slavila z vsakdanjimi rožnimi vencami. Tu si bila doma. Ko sem se vrnil iz domovine, kako si prosila, da bi bila tam čim večkrat slovenska služba božja! Izpolnila se Ti je želja. Matere s potrjim srcem, očetje s težko boleznijo v telesu, ženini in neveste z mnogimi željami v srcu, vse je začelo prihajati k oltarju, katerega si tako dolgo krasila, in k službi božji, pri kateri si s takim navdušenjem prepevala. Ko so nekateri s strašnim preklinjevanjem Matere božje klicali prekletstvo na to kolonijo, si Ti zadostovala, delala, veselje Mariji in njenemu Sinu in prosila blagoslova za vse rojake doma in v tujini. S kakšnim veseljem si skrbela za vse slovenske duhovnike, ki so prihitali na božjo pot v Habsterdick! Kar koli si mogla, si naredila, da bi slovenskemu izseljenskem duhovniku pomagala in mu olajšala delo. Veliko si storila. Mašne knjige, Mohorjeve knjige, „Na-

† Terezija Lenard

šo luč" si razširjala, prenašala od družine do družine in blagodejno vplivala na one, ki so bili daleč od cerkve, vedno dobrega srca za siromake.

Velika preizkušnja, bolezen — vodenica in težka srčna napaka — Te je prisilila v bolnico. Vsakokrat, ko sem bil pri Tebi in si imela še dovolj moči, sva zapela še kako Marijino pesem in Tvoj obraz je žarel od veselja, pozabila si bolezen in vse trpljenje.

Na vse to mislim sedaj pred Tvojim go-dom, ko gledam Tvojo sliko, pa Ti kličem v imenu vseh, katerim si kaj dobrega storila za telo — posebno pa še za dušo: Počivaj v miru, verna častilka Marije! Tvoja tretja domovina Ti je obrisala vse solze iz oči, vse trpljenje telesa — in je osrečila Tvoje srce za večno!

G r i m s Stanko, izselj. slov. župnik.

NIZOZEMSKA

Malo nas je tu, pa vendar se uveljavljamo še kar naprej. Dne 25. in 26. septembra je obiskoval izseljence po Nizozemskem kardinal Piazza. Tudi Slovenci iz Limburga smo ga pozdravili. Bilo nas je med Italijani, Poljaki in drugimi narodnostmi najmanj, pa smo se kljub temu „postavili“. Slovensko deklé in fant sta pozdravila visokega obiskovalca in mu izročila slovenski šopek. Zvezni predsednik Kozole pa je kardinala nagovoril v imenu vseh tukajšnjih Slovencev. Končno mu je lindenheuvelski moški zbor „Lipa“ zapel slovensko pesem. Ves program je drugi dan oddajal tukajšnji pokrajini, radio, vse jutrajšnje časopisje pa je prineslo na naslovni strani le „našo“ sliko.

V domovini so začeli z uradno trgatvijo okoli 10. oktobra; mi pa že prej. Društvo sv. Barbare Herlerheide-Brunssum je priredilo običajno letno „vinsko trgatve“ dne 26. septembra. „Trgačev“ je bilo okoli 400. Posebno se moramo zahvaliti za uspešno prireditve neumornemu predsedniku Železniku ter blagajnikom družine Antleij — v. Beers. Ti so na trgatvi največ „nabrali“, kajti „obrali“ so vse trgače in trgačice. Tudi pevsko društvo „ZVON“ je trgalo; letos dne 7. oktobra v Heerlerheide. Na obeh

zgoraj imenovanih vinskih trgatvah so prav pridno sodelovala tudi naša dekleta; ki so z domačimi plesi otvorila vinski trgatvi.

Dne 14. oktobra pa so trgala ostala tri društva: **Lindenheuvel, Hoensbroek in Eygelshoven**. Najbolj izvirni, t. j. domači so bili zopet Lindenheuvelčani. Pa tudi brajda je bila velika in lepa! Posebno zahvalo zanjo moramo izreči g. Jan. Kropivščku. Če bi hotel naštetati še ostale sodelavce in sodelavke, bi moral imenovati vse družine; vsi so kar tekmovali pri delu. Pri otvoritvi pa so se malo bolj kislo držali, ker so pili pod brajdo le limonado namesto vina. Gospodarja: Knezova in Ložnik, sta denar za vino rajši prispevala za društveno blagajno; menda je tako bolje! Če ne štedijo doma, moramo pa mi v tujini. Na prireditve je prišel kot vedno župnik in županov zastopnik. — Tudi **Hoensbroek** se je letos postavil. K lepi domačnosti so prispevala naša dekleta: tri Železnikove, Klandrova, Kravanjeva in Britovškova. Za red pa je skrbel policaj — „Cefizelj“, major Selič. Tudi tukaj je bil navzoč zastopnik župnika, kaplan Gerats in policijski komisar z ženo. — Že čisto pri nemški meji v **Chevremontu** pa so „trgali“ Eygelshovčani. Te pa ne moremo tako pohvaliti: majhna brajda, par deklet iz Heerlerheide in na žalost — preveč vina! Tu so bolj med „naprednimi“, zato so vino trgali kar z brajde, ki pa je nekaterim zmešalo glave. V bodoče pa bolj pazimo, da ne bodo tujci na nas s prstom kazali, da smo pijanci. **S tem se, Slovenci v tujini, ne bomo proslavili!**

Ker od vseh teh **petih** vinskih trgatvev Slovenci nismo imeli drugega dobička kakor denar, zato je sklenila ZVEZA, da priredi dne 25. novembra v Rektoraathuisu na Sittarderweg v Heerlenu SLOVENSKO TRGATEV. Tu bomo zraven le SLOVENCI ter se zabavali le po domače. „Rock and Rolla“ ter neumnosti JAZZA ne bo zraven. Priredili bomo pristno staro slovensko trgatve in obudili k življenju naše stare plesse: polko, valček, „povštertanc“ itd. K tej prireditvi vabimo tudi bližnje Eysdenčane.

Na uho povemo, da je pri nas mnogo brhkkih slovenskih deklet, tako da kranjskim Janezom ne bo treba med plesom sedeti.

Še štiri poroke: Mija Perko se je poročila s Hary Wissingom iz Treebeka, sestra Rezi pa s Hansom Posma iz Heerlerheide. Oče Anton pa je praznoval 12. t. m. 50-letnico življenja. Bog živi vse skupaj! Bolj na tiho se je poročil Franc Zohar, ki je dne 6. oktobra popeljal k oltarju Katarino Kalaynoka iz Hoensbroeka. Še prej pa se je poročila Sajovčeva s Schinfelda. Vsem: Na mnoga srečna leta!

Svoj prvi pismeni izpit za „apothekers assistente“ je napravila Vršajeva Hedi z Niuwenhagena. Čestitamo!

Naši bolniki: V bolnici v Heerlenu (soba 18/ I) se uspešno zdravi Antonija Sotler. V Kerkrade v bolnici (53/II) pa leži že nekaj tednov Franc Gaber s Chevremonta. V sobi 33/I pa Schweb (prej Zebonšek), rojena Jenko Marija in Belinc Marija, obe s Chevremonta. Vsem bolnikom želimo skorajšnje okrevanje!

Ostale novice: Dne 30. septembra je prejel rojak, bogoslovec Milan Papež sv. red subdiakonata; tako stoji sedaj na prvi izmed treh stopnic, ki vodijo do duhovništva. Na velikonočni ponedeljek prihodnje leto pa upamo, da bo pel novo mašo.

Istega dne je prišla po dva in pol letni ločitvi k možu Živec Jožetu iz Brunssuma njegova žena s petletno hčerko.

Brunssum v letih krize

Leta 1932 je kazalo, da bo vse naše društveno življenje uničeno. Pater Teotim se je podal v Beograd, da bi tam ministrstvo skušalo kaj narediti za naše na Nizozemskem. Pred določenim časom se je vrnil in je zgledalo, da sta s konzulom nato malo zavrta naš propad. Ustaviti ga ni bilo mogoče, ker je bila kriza splošna in je bilo drugod še slabše kot pri nas.

Društveni odbori so skušali držati naprej, kar se je dalo. Utihnila je godba, ko je bil njen voditelj odpuščen. Ko smo se razmeram privadili, smo od časa do časa spet naredili kako prireditev, izlet ali predavanje. G. Oberžan nam je kazal filme, p. Teotim je pripovedoval o doživljanjih v Sloveniji in tako smo težke čase krize lažje prenesli.

Godba je izgubila mnogo igralcev. Izgube smo nadomeščali z domačini in je bilo že skoro več dru-

gih kot Slovencev. Dne 3. maja 1936. je še zadnjič zaigrala na srebrnomasnem jubileju p. Teotima. Nato je bila razpuščena. Še zadnji godbeniki so se vrnili v domovino. Tedaj je pa tudi kriza nehala.

Društvo je preostale instrumente prodalo v težko izgubo. Zdelo se nam je vse kakor pogorišče. Najbolj žalostno je bilo pri službi božji, kjer ni bilo petja. A kakor vedno v težkih trenutkih se je tudi sedaj znašel naš pater. (G. Oberžan je l. 1935. odšel v domovino). Od hiše do hiše je začel iskati novih pevcev. „Brez petja pa ne bomo!“ je govoril. „Saj vsak Slovenec poje, le malo vaje je treba, da se navadimo skupaj! Zakaj sem pa prinesel toliko pesmi iz Jugoslavije! Kovček samih pesmi sem prinesel in še za menoj so jih poslali!“ Izbire tedaj ni bilo dosti. Društvo je štelu le 21 članov. A na patrovo prigovarjanje se jih je toliko zbralo, da smo ne le pri sv. maši, ampak ob vsaki priliki pošteno zapeli. Učil je pa pater sam. Upravičeno je pisal „Izseljenki vestnik Rafael“ l. 1937.: „Kadar se bo pisala zgodovina slov. izseljenstva na Nizozemskem, bo moralo glavno poglavje nositi naslov oz. nadpis „Naš pater!“

Leta 1937. je ob neki zvezni prireditvi v Heerlenu že nastopil novi pevski zbor. Redno smo obhajali izseljensko nedeljo, Miklavža, božičnico in še kak izlet smo imeli. Godbo so nam ob veselih dogodkih nadomestili Markonovi fantje in Franc Selič iz Hoensbroeka. Pater Teotim je začel zbirati mladino in je organiziral krožek „Slomškova mladina“ ter jo učil slovensko.

Pozabili smo na poraz in vse je spet šlo lepo, ko nas je zajela nova nadloga, hujša od prve. Maja 1940. so deželo zasedli Nemci. Tisto leto smo imeli na tihem še vse prireditve. V maju 1941. pa pride od poveljstva, da je treba vsa društva razpustiti in imetje oddati nemški upravi. Odloku se nismo mogli ustavljati ne mi ne drugi rojaki na Nizozemskem.

F. C.

Poslušajte in pišite radijski postaji „Glas Amerike“

Ameriška vlada vzdržuje radijsko postajo „Glas Amerike“ — Voice of America, ki oddaja dnevno novice in drug spored v raznih jezikih. V slovenščini so oddaje vsak večer po 15 minut.

Zato vabimo vse Slovence, da poslušajo te oddaje, ki so vsak večer:

ob šestih (18. uri) na kratkih valovih 13, 16, 19, 25, 31, 41 in 49 m,

ob tri četrt na sedem (18.45) na srednjih valovih 251 m (Radio München),

ob četrt na osem (19.15) na srednjih valovih 379 m (Radio Solun) in na kratkih valovih 41 in 49 m,

ob pol desetih (21.30) na kratkih valovih 25, 31, 31, 41 in 49 m.

Ker ima večina ljudi radijske aparate za srednje valove, opozarjamo na oddaje **ob tri četrt na sedem**

in ob četrt na osem. Radio München in Radio Solun se prav dobro slišita tudi v Trstu, Gorici in Celovcu.

Vse poslušalce in vse Slovence, ki jim je skrb za slovenstvo pri srcu, prosimo, da pišejo pisma s poročilom, da poslušajo oddaje v slovenščini kakor tudi s svojimi željami glede sporeda in sprejema na naslov:

Voice of America

Yugoslav Service — Slovene Section

Washington 25, D. C., USA.

Pisma naj bodo pisana v slovenščini ali v angleščini. Posebno važnost bodo imela pisma Slovencev s Tržaškega, Goriškega, Beneške Slovenije, Rezije, Kanalske doline in Koroškega. Čim več pisem, tem bolj nas bodo upoštevali.

„Hladna jesen že prihaja...“. (Jesenska idila v Podjurski dolini na Koroškem. — V ozadju gora Peca [2114 m], pod katero pravijo, da spi Kralj Matjaž.)

Z A K R A T E K Č A S

Škotska. — V nekem cirkusu kažejo v stekleni kletki zaprto ženo, ki baje že 35 dni ni ničesar zaužila. Med gledalci se za ta izreden primer zanima tudi zdravnik, ki vpraša gospodarja cirkusa: „Je res, da ženska ni že ves mesec jedla?“ „Prav zares!“ odvrne gospodar. — „A se ji ni ničesar zgodilo?“ sprašuje zdravnik. — „O pač, že dvanajst Škotov jo je prosilo, da bi jo smeli poročiti.“

Tri zakonske dobe. — P r v a je pred poroko. Takrat on govori, ona pa posluša. — D r u g a je kmalu po poroki: ona govori, on posluša. — T r e t j a je pozneje: oba govorita, sosedje pa poslušajo.

Dober izgovor. — „Obljubil si mi, da mi boš dal do konca poletja ves denar nazaj.“ — „Seveda! Toda ali smo letos sploh imeli kaj poletja?“

Pred sodnijo. — „Pred petimi leti ste bili obsojeni, ker ste ukradli površnik, in danes ste spet tukaj!“ — „Da, gospod sodnik, površnik vendar ne more trajati celo večnost!“

Zakonska. — Mož je v strahu pred ženo zlezal pod klop. Jezno je zavpila za njim: „Ali se mi ne pobereš takoj izpod klopi!“ — „Naal!“ ji je odgovoril odločno. „Ne grem ven, bom videl, kdo je gospodar v hiši!“

Ta je bil pameten! — „Ha, ti moški!“ stoka Lina. „Moj zaročenec me je prevaral in zapustil!“ — „Kaj ne poveš?“ jo s sočutjem pogleda Zora. „Ali sta se sprla ali kaj?“ — „Ne! Pač pa, ko je zvedel, da porabim toliko tisoč frankov na mesec za obleke, je šel in se poročil z mojo šiviljo!“

Strašni otroci! — Mala Lilica pride v trgovino k prijatelju njenega očeta. „Ata bi rad, da mu daste en ovratnik!“ — „Ovratnik? Kakšnega bi rad? Takšnega, kot je moj?“ — „Ne, snažnega bi rad!“

Zdravnik. — Zdravnik je na dolgo pregledoval svojega pacienta in potem rekel: „Predvsem, dragi moj, morate jesti veliko sadja. In pri sadju morate predvsem jesti, kar je okoli, zunaj. Kajti v lupinah in luščinah je veliko vitaminov.“ Potem malo po-

molči in spet vpraša: „Katero sadje pa imate najbolj radi?“ — „Orehel!“ žalostno odvrne bolnik.

Pred sodnikom: Suha ženica toži moža sodniku. Pravi, da je z njo zelo krut, da jo pri mizi hipnotizira, da se čuti pred njim kakor kanarček in ji tako daje le nekaj zrn za jelo. „Je res?“ vpraša sodnik moža. — „Da, je res,“ odvrne mož. „Toda naj se ne pritožuje! Kaj bi šele rekla, če bi jo spremenil v lastovico! Potem bi si morala zrnje še sama iskati!“

Previdnost. — „Jaka, pazi, da me ne boš s kladivom mahnil po glavi.“ — „Brez skrbi, Pepe! Saj si menda socialno zavarovan.“

Med prijatelji. — „Končno te vendarle spet vidim. Povej mi, zakaj si se pravzaprav oženil?“ — „Veš, dragi prijatelj, že davno sem se naveličal življenja.“

Svojevesten časopis

Brazilska policija je pred par leti dobila v roke časopis, ki je morda edini te vrste na svetu. Imenuje se „Dnevnik tatov“ (Diario de los ladros). Policija je vedela zanj že več let, a vsa štiri leta, kar izhaja, ni mogla najti niti enega izvoda. Tedaj so se pa v neki krčmi po uspešnem nočnem delu vlomilci pri delitvi plena sprli. Spor so poravnali z revolverji in obležalo je nekaj mrtvih. Pri enem so našli številko tega imenitnega glasila.

List je zanimiv. Objavlja novice iz življenja in delovanja žeparjev, vlomilcev, vsakovrstnih uzmovičev in drugih podobnih strokovnjakov na tem polju. Če je sodnija koga vtaknila v luknjo za daljšo dobo, so tovariši zbirali zanj, da se mu v ječi ni godilo preslabo. Za obtožene člane se preskrbeli dobre odvetnike. Tò je bilo v listu priobčeno med dnevnimi vestmi.

Natisnjena pa so bila tudi drugačna obvestila. Nekega dne so na postaji aretirali mlado dekle. Imela je pri sebi precej opija in kokaina. Policija tega blaga ni našla, a tudi na določeno mesto ni prišlo. Zato je list zapisal: „Z zaprto Dolores je bil samo en človek. Ta naj se takoj oglasi in naj odda „blago“, če ne...!“ Neki mehanik je objavil oglas, v katerem naznanja „prijateljem“, da ima v zalogi pile, ključce, dleta in drugo tako orodje po zmeri cen.

Policija samo obžaluje, da ni našla tudi seznama naročnikov tega „vzpodbudnega“ časopisa.

NAŠA LUČ

Za bistre glave

Pravokotnik

1	2	3	4	5	6	7	8

N a v p i č n o : 1 kjer meljejo žito, 2 drug izraz za mlaka, 3 je na koncu molitve, 4 žensko ime, 5 moško ime, 6 rabiš pri delu, 7 ima vsaka hiša, 8 v domači hiši.

V o d o r a v n o : 1 drug izraz za „mladino“.

Dve uganki o isti stvari

Nekdaj kot gozd sem širil veje.
 Neurje me je pokopalo.
 Če zdaj gorim, te sonce greje,
 ki name je nekoč sijalo.

II.

Če je zunaj mraz,
 te grejem jaz!
 Če si lačen ti
 in čaj še kuhan ni,
 ga jaz jezim, da skipi.

Kaj je to?

(Rešitve v prihodnji številki)

Rešitev iz prejšnje številke:

K r i ž a n k a : Vodoravno: 1 trener, 5 roj, 6 od, 7 ni, 8 rana. — Navpično: 1 trot, 2 rod, 3 ej, 4 edin, 7 na 9 a.

U r e j e v a l n i c a : „Naša luč“ je izseljenski list.

POPRAVEK

Tiskarski škrat je na str. 6 zadnje številke naredil iz TRŠKE gore pri Novem mestu „Tržaško“ goro. Prosimo, popravite!

ČE HOČEŠ VEDETI

kaj o ženi,
 kaj o raznih merah in utežih,
 kje dobiš na **RADIU** slovensko besedo ...
 potem kupi **DRUŽINSKO PRATIKO 1957**

Slovénia

Slovénia!

Terre qui m'a donné le jour,
 j' aime tes sites enchanteurs,
 tes torrents aux mille détours.

Slovénia!

Rude terre de mes aïeux,
 je contemple tes montagnes
 montrant leurs pics majestueux.

Slovénia!

Terre ardente et fière,
 j'admire en toi tes nobles fils
 à l'allure très altièrè.

Slovénia!

Terre de chansons et d' amour,
 tes chers enfants te vénèrent,
 Mon Dieu, protège la toujours!

Luis Zornick, Cheratte,
 Belgija

† FRANC PARFANT

Tik pred dotiskom „Naše luči“ smo prejeli iz Heerlerheide (Nizozemska) žalostno vest, da se je tam dne 22. okt. t. l. smrtno ponesrečil z avtom znani, za naše izseljence zelo zaslužni g. Franc Parfant. Obširneje bomo poročali v prihodnji številki. — Naj v miru počiva!